

სამაგალი

სამაგალი ქართული მცირეწლოვანთათვის

1914

აკრილი

№ 8

მწიკნი

საქართველოს
ბავშვთა
ლიტერატურის
საზოგადოებრივი
აზიის

წილი 8-ე

№ 8.

აპრილი, 1914 წ.

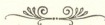

რა კარგი ბიძიაა!..

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

I —რა კარგი ბიძიაა, —სურათა	1
II —ნაკადლის შკითხველები	3
III —გაზაფხული, —დექსი ქანდასა	4
IV —ორი დედოფალი, —(გვგრაძელება) ნინო ნაკაშიძის	6
V —მაყვალა, — თეორისა	13
VI —ზოოლოგიურ ბალში, —(თარგმ. ნ — სს.	17
VII —შკითხველების წერილები	22
VIII —გასართობი: შარადები, რებუსი და აღსნა	23

ქართული
ზოგადი ბიბლიოთეკა

„სადაც უნდა“

შვიტის ფოტოები.

1) ქეთო სირბილაძე—ენისეის გუბერნია, სოფ. რიბინსკოე. 2) ელენე
და ლიზა შაჩაბაძეები—სოფ. ქურთა. 3) ანტონ ვალოგრე—ქ. ოზურგეთი.

გ ა ზ ა ფ ს უ ლ ი .

აგვისაფსულდა. ქვეყანამ
 თოვლ-ფიფქი შემოიცვალა;
 გახარებულმა ბუნებამ
 სუდარა კამოიცვალა.

ქვეყანა გადიდრეს საბანი:
 ამაყად იუკრებიან;
 ბუნეს დასცემულან ძაღლიდან,
 მილოცვას გუბნიან.

ენძელათ ჯგუფმა ტუის ზირას
 თაჳი ამოჭეო წინ-წინა.
 ადიდებულმა მდინარემ
 ხმა ძაღლა დაიდიღინა.

კლდის ძირით იამ იძახა—
 სულდგმულნო, გაიხარეთო!
 დასტებით ბუნების წიაღსე,
 დარდები კადიუბრეთო!

თავის სამშობლოს ნახვისა
 გულში აღეძრა სურვილი;
 მოფრინდა უცხო მხარედან
 ფრინველთ მკონხანი ბუღბუღი.

ძინახა ძველი მიდმო,
 ბაღები ტურფად ბურვილი
 და დაარღვია ტყე-ველში
 გაძიკვებული დუძილი.

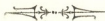
ამღერის ტებილად, რასაც კრძნობს—
 ტურფა ვარდს უზიარებსო;
 ღაღობს, უხარის აქ მოსვლა
 და ფრთები უფრთხიანებსო.

გაღაღებულმა მეცხვარემ
 მოებსე შეჭვინა ცხვარია;
 თვითან კლდის თავსე სამოჯდა:
 ღაღობს, რომ კარგი ღარია.

თან სელამური დაუგრა,
 ჭანკები დაწკრილდა;
 სმამ გადაიარა ტყე-ველი:
 კლდეები შეაწრილდა.

ჯანი გაჯარდა სამთარსე,
 კვიახლოვდება საფხული;
 და უსრულდება სულიერთ
 აღთქმა დიდი ხნით ნატრული.

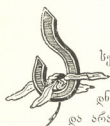
კირილა.

ორი დედოფალი.

(გაგრძელება).

სე გაიარა კარგმა ხანმა. ბევრი სალხი დადიოდა იმ ქუჩაში; გაჩერდებოდნენ და ვეაჭრებოდნენ თათარს, უიღულობდნენ ძაფს, ღილეებს, და არაუ ნ არ შეიღულობდა მე. დიდხანს ვიყავი ამნაირ მდგომარეობაში. წითელი ზურანგი გამიხუნდა; სახესე მტვერი დამეუარა. ხშირი ტრილისიკან (რადგან თათარი ძალ-ძალ იღებდა ძაფს, ღილეებს, დუკმებს, თუ ქინძისთაუებს), თბა გამეწეწა. ხან-და-ხან ბაუშუები გაჩერდებოდნენ ჩვენ დუქანთან. მე ის იყო გამეხარდებოდა: უფუოდ მოვეწონე და მივიდიან მეთქი; ამ დროს მომესმოდა დაცინვა: თოჯა ვახუნე-ბულაო.

დიდი ხანი გავიდა, და მართლაც რომ თავს უბედურად ვგრძნობდი. თათარი, თუძცა არაფერს არ ამბობდა, მაგრამ ვგრძნობდი, რომ შეძუროდა. მართლაც და რა სასიამოვნოა, როცა მოწონების მკვიერ დაგცინიან, როცა უსარგებლოდ ხარ დაკეტილი შუშის განჯინაში. მაგრამ ტყუილად-კი არ არის ნათქვამი: „ობლის კვერი ცხვა-ცხვა, მაგრამ ბოლოს კარგი გამოცხვაო.“ მეც სომ ობოლი ვიყავი, მარტოდ-მარტო, თათრის დუქანში. მაგრამ ჰო... ერთ დღეს ისევე ისე დაღონებული ვიყავით მეც და თათრიც, როგორც ვოველთვის. დუქანთან განერდა ერთი შავებიანი ქალი თავისი ზატარა გოგონათი. თათრს თვალეობა გაუელვა სინარულით. მეც როგორღაც გული ამიტოკდა. ქალმა მფი მოითხოვა. თათრმა მაშინათვე ვაღო განჯინა, გამოიღო ხედი გვერდით, კოლოფიდან, კოჭის მფი და გაუწოდა. ქალმა აიღო, ვადა-ატრიალ-ვადმოატრიალა, განინჯა და შეძვევ დიდხანს ვე-ბა ფული ვიბეში. ამიღო შფარი და დიდხანს სსნა. უსა-ქმობის გამო ვადეუნებდი თვალს და ბავშვს სულ ვერ ვამსკვ-დი. ის-კი თურმე სულ მე მიუერებდა. ბოლოს მიუბრუნდა დედას ნელის ხმით და უთხრა:

— დედა, სედაჟ — დედოფალა?

მე სინარულით ვამაეროლა. დედამ უურადლება არ მი-ქცია.

— დედა, რა მშუენიერია. მივიდე!.. — განიმეორა ბავშვმა. ოჰ, რა გამეხარდა! ვსედავიდი, რომ თათრსაც ვაუბრე-ნდა სახე და წამომაუენა წინ.

— დაიცა, შვილო; დედოფალას საეიდლად-კი არა, მ-ფისთვისაც არ მეოფნის ფული. აქ შვიდი კანეიკი მიონდა მეკონა და ექვსი ეოფილა.

ორივეს, მეც და თათრსაც ელდა გვევა. თათარი მოი-

ღრუბლად და მე ჯაურით კინაღამ წამოვიქეცი. დემურმა უძველესად
ლოს: თათარმა მოძვიდა ხელი, ისევ თავის ადგილას ჩამაყუ-
ნა და განჯინა დაკეტა. ბავშვიც (შემდეგ კავიკე—ბავშვის
სახელი ეკა იყო) ნაღვლიანად მიუხდა.

— ექვს კანჭიკად არ მომცემ კოჭს? — ჰკითხა ქალმა.

— წაიდე! — უთხრა თათარმა და გამოართვა ექვსი კა-
ჭიკი.

— ერთი მითხარი, ალი-აღა, — უთხრა ქალმა, — აქ რომ
სახლს აშენებენ, (ჩვენი დუქნის კვერდით დიდ სახლს აშენე-
ბდნენ) ბურბუქლები წაღება არ ზეიძლება, თუ იცი? ქვრივი,
ღარიბი დედაკაცი ვარ და მიჭირს ცხოვრება.

— არაქის არ უშლიან, და არც შენ დაგომლიან, — უთ-
ხრა თათარმა.

— მადლობელი ვარ, ალი-აღა, მადლობელი! — მადლო-
ბა გადაუსადა ქალმა, თითქოს სახლიც და ბურბუქლაც ალი-
აღასი უოფილიყოს.

— დედა, მე მოვალ სოღმე, შენი ჭირიკე, ბურბუქლე-
ბის წამოსაღებად, — სთხოვა ბავშვმა; — აქ გამოვივლი და დე-
დოფაღასაც შევხედავ სოღმე.

— კარგი, შეილო, შესედე. მართლა, რა კარგი დედოფა-
ლაა, — სთქვა მან; — რა ღირს, ალი-აღა?

— ძვირია, — სთქვა თათარმა.

— მაინც, ორი შური ღირს?

— ერთი აბასია ამის ფასი.

— უჰ, ერთი აბასი! — ქალმა გააქნია თავი, — ეჰ, ეჰ, ეჰ!
რაც კარგია — უველაფერი ძვირია, — სთქვა მან, მოჰკიდა ბავშვის
ხელი და გაუღუნუნ კხას.

ამის შემდეგ უოველ დილით, ხელსე ტომარა-გადაკიდუ-
ლი, სტუნაობით მორბოდა ეკა ქუნაძი; რომ მოაღწევდა ხვენ
დუქანთან, შესერდებოდა და გაღიმებული დამიწევდა ცქერას;

ხან იქიდან შემხედავდა ხან აქედან; ხან თათარს შესწავლიდა,
 ბალოს ხელის ხმით ჰკითხავდა:

— რამდენი ღირს?

— ერთი აბასი, — ეტყოდა თათარი და ისევ დახუშდებოდა.

ბაუშვი მიიბოდა და ჰატარა ხანს უკან სურკსე ბურბუქ-
 ლით გავსებული ტომრით, რომელიც თავისზე უფრო დიდი
 იყო და მიწასე მოათრევდა, ისევ შეჩურდებოდა ღუქნის წინ,
 ისევ გაძლიძებდა ალურსიანად, დასდებდა ტომარას და ისევ
 გაჩურდებოდა თათრის წინ.

— აბასი ღირს?

— აბასი ღირს, — ისევ ისე დამხუილებით მიუკვებდა თათ-
 რი. ბაუშვი წამოიკიდედა ტომარას და მიდიოდა ჭიანჭველ-
 სავით, რომელსაც თავისზე დიდი ტვირთი აქვს წამოკიდული.

ოჰ, რომ იცოდეთ, ქალბატონო მიძი: რა სიამოვნე-
 ბით წაუფუებოდი იმ ბაუშვს. სად თათარი, რომელიც არც-
 კი მიცქეროდა და სად ეკას ალურსიანი თვალები. მაგრამ ხეში
 მოვალუობა იყო უძვდარიუაჲ შუშის განჯინაში, სახამ არ მი-
 ეიდნენ. მართალია — ქუჩის ზირად ვიუავი, პუდამ ვხედავდი
 გამჟღელ-გამომჟღელს დიდსა და ჰატარას, მოხუცს და ახალ-
 გახდას, მაგრამ ეკას მეტს არავის არ უუვარდი; მე-
 კი ალურ-
 სი და სიუვარული მწუროდა. ასე გავიდა ერთ კვირასე მეტი.
 დადგა დიდ შაბათი. მშვენიერი თბილი, მხიანი, შიარული
 დღე იყო. საღისი ამ კვირაში ბევრი ჩერდებოდა თათრის ღუ-
 ქნის წინ; ეიდულობდნენ ღუკმებს, ღილებს, ქინძისთავებს. მე
 კი არავინ არ მიუერებდა. მხოლოდ ეკა ისევ ისე მოდიოდა
 უოველ დღე. შაბათს დილით მხიარულად გაჩურდა ხეშ წინ.

— იცი, მხეთა-მხევე? (სასელი ზირველად დამიძხა იმ
 დღეს) დედამ მე წილები მიუიდა; წითელი კაბაც შემეკურა;
 მაგრამ ერთი აბასი აღარ დარჩა, რომ შენც უვიდე, ხეშო სა-

უვარელო მშეთა-მშვე. მე მაინც შევინახე შენთვის ჩემი კაბის
ნაჭერი. როდისმე სომ შექნება აბაზი, და მაშინ შეგიკურავ. .
მშვიდობით, ჩემო ღამისო მშეთა-მშვე! სვალ ახალ წუღას
და ახალ კაბას ჩაუცვამ, რადგანაც აღდგომა და აღდგომას
სომ ეველას ახალი უნდა ეცვას...—ის მიუბრუნდა თათარს:

— რა ღირს დედოფალა?

— აბაზი ღირს.

კაბ წავიდა.

ცოტა ხნის შემდეგ შორიდანვე დავინახე, როგორ მოდიო-
და ტომრით, მხოლოდ უკან ხელის ნაბიჯით მოჭკუვობდა
ერთი მოხუცებული კაცი. ამ მოხუცს ვიცნობდი: ის სმირად
დადიოდა ჩვენი დუქნის წინ; მხოლოდ არც ჩემთვის, არც
თათრისთვის არასოდეს არ შემოუხედია: უოველთვის ჩემად,
თავ-ჩაღუნული, ჩაუქრებული მიაბიჯებდა ჯოსით სვლში.
რამდენჯერ გამიგონია, უოქვამთ მის დანახვასე გამკლელთ:

„ეს მოხუცი სულ მარტოდ-მარტო ცხოვრობს,—არ ჰყავს არც ცოლი, არც შვილი. მაგრამ კულ-კეთილი კაცია, ბევრს შეუღლის და ესმარება, ნამეტნავად ბავშვები ებრძლება და უუფარსო.“ მე რომ ბავშვსა და მოხუცს შევხედე, კული ამიტოვდა, რაღაც წინა-გრძნობამ შემიძერო. მოხუცს თავი აეწია და ბავშვს მისჩერებოდა ტვირთსე. ბავშვი-კი ჩემკენ იუწურებოდა. მე სრულიად გავინახე. ოჰ, როგორ მიხდოდა, რომ მოხუცს ერთი წუთით მაინც შემოვხედნა ჩემთვის, გაჩერებულებო ისიც. ეკა რომ გაჩერდებოდა — ეს-კი კარვად ვიცოდი. მართლაც ეკა გაჩერდა, ტვირთი დადვა და გაძლიძა. დიდხანს მიცქირა სინარულით. მოხუციც იდგა შორი-ასლო და ისიც გაღიმებულად მიცქეროდა.

— მსეთა-მსევ, გესმის; მე და შენ ერთხანრი მშვენიერი წითელი კაბა გვექნება, გესმის? ხომ როდისმე ვქნება დედანს ერთი აბაზი? — სთქვა მან და ძაუბრუნდა თათარს:

— დედოფალა ერთი აბაზი ღირს?

— ერთი აბაზი ღირს, — უთხრა თათარმა წუნარად.

ეკამ ოდნავ ამოიხვნეშა, წამოიკიდა ტომარა, ერთი კიდეკა გადმოძვდა და ისიც იყო უნდა წასულიყო, რომ მოკვიანს-ლოვდა მოხუცი.

— ეს დედოფალა... გადმოიღე ეს დედოფალა! — უთხრა მან თათარს და გაუწოდა ერთი აბაზი, რომელიც თათარმა მაშინვე გამოართვა და ჩააგდო დასაღში.

ოჰ, ქაღალბატონო მიმი, ვერ ავიწერთ — რა მოხდა ამის შემდეგ. გასარებული თათარი სწრაფად წამოიჭრა, დაავიწყდა რომ ჭერი დაბალი იყო და თავი აჰკრა, მაგრამ უურად-ლება არ მიაქცია. სწრაფად გაბღო განჯინა...

მე არ ვიცი, როგორ გახსნდი ჰატარს ეკას ხელში; მასსოვს მხოლოდ მისი გასარებული სიცილი, მასსოვს, რა-

გორ სწრაფად ჩამისუტა გულში და დამიწყო უანგარნოდ
კოცნა... ძერძე უცებ წამოავლო ტომარას ხელი და გაიქცა;
თანაც მიხუტებდა და იძახოდა:

— დედა, დედა, დედოფალა მატყს, დედოფალა. მშენიერი
მხეთა-მხე!

მაგრამ უცებ მოაგონდა რომ სინარულში მოხუცს მადლო-
ბა არ გადაუსადა, დაავდო ტომარა და გამოიქცა მოხუცისა-
კენ, რომელიც ისევ ისე იდგა დუქანთ-ნ, სუფარელის ღი-
მილით გვიცქეროდა და ხელს ისვამდა თავის გრძელ თეთრ
წვერსე.

ნინო ჩაკაშიძე.

(დასასრული იქნება).

მ ა ყ ვ ა ლ ა .

ავ-თვალა ძროხა მთელ სოფელში გან-
 თქმული იყო. უველამ იცაოდა, რომ
 დილით სამ ჩარქეს იწვევლიდა და სა-
 დამოთი სუთ ჩარქეიან ს.რძევეს ავსე-
 ბდა. წელს სუთ ქრისტეობისთვეს მშვენიერი სახარე, მასწავით
 მავ-თვალა, სბო მოიგო. მიუხედავად იმისა, რომ ცალი მუ-
 ძუ წაუსდა, იგი თავისი სამი მკუთი სსვა ძროხებსე მანც
 მეტს იწვევლიდა.

ოც ქრისტეობისთვეს, როდესაც ორ არშინსე იყო თო-
 ვლი მოსული, წელიდან დაბრუნებული მავ-თვალა ძროხა
 ძისი გულსე, საბძლებისკენ დადიოდა. ვინმე ბოროტ ადამი-
 ანს, რომელსაც ჯაფრი სჭირებია მისი ზატრონისა, მოუვლია
 და ერთ დიდ კლდეზე, უშველებელ ნამქერში გადაუგდია, საი-
 დანაც ძროხა ველარ ამოსულა და დამღრჩვალა.

ორი კვირის მავვალა სბო ჩვეულებრივ სადამოსე დედის
 მუძუს ელის; ელის, მაგრამ სად არის? რა იცის მან, რომ
 ბოროტმა კაცმა უდანაძაულო დედა მოუკლა და უდროოდ და-
 აობლდა. უოველ დილა-სადამოს, როდესაც-კი სსვა ძროხებს
 წველიან, მავვალა სბო გულსაკლავად ბღავის. ახნაური ნი-
 კო მოჯამაგირეებს ეუბნება--ან დაკლან ეს ობოლი სბო, ან
 კააცალონ სადმე, თორემ ველარ გაუძლო მის საცოდავ ბღა-
 ვილს. მოჯამაგირეები შეეცადნენ მეორე ძროხისთვის შეეწვი-

ათ, რადგან კარგი სხო იყო და დასაკლავად არ ემკვებოდა, თანაც გამომცხვარ ჰურის ჭამას შეახვიეს და ობოლმა სხომ დაივიწყა დედა. გადიოდა ხანი, და მუკვალა სხოც იხრდებოდა. აი ორი წლისაც გახდა იგი, და კიდევ გასედნეს, კალთში შეაბეს.

მუკვალა გაიხარდა: მშვენიერი ხარი დადგა. მისი დიდრონი, მუკვალავით მუეი თვალები, აურილი, მოყვანილი ჭტარქები, მოღურჯო თეთრი ფერი, სორბა ტანი, მშვენიერ შესახელობას აძლევდა. ამასთან ერთად იგი კარგი გამწვეა, უღლადიც იყო. საუკვარში შეაბამდით, თუ ურძის თავში—უველგან კარგად მიდიოდა, და აი ეს იყო მიხესი, რომ მუხობლები წარა-მარა მოდიოდნენ და ევაჭრებოდნენ. ნიკომ ერთ ხანად კიდევ დააპირა მისი გაუიღვა, რადგან „თვალი დაადგესო“, მაგრამ მისმა მოხსნულე გამნასიელმა მუელებმა არ დაანებეს, არ გააუიღვიეს. ვერ წარმოიღვენთ, როგორ გაემშაკებულნი ჰუვადთ ბავშვებს მუკვალა ხარი. თვითიული მათგანი სათითაოდ გამომცხვარ ჰურს აჭმევდა და ისე განწუწუკეს, რომ ეს ამოდენა ხარი, მეორე ხართულში აჭმევბოდა ხოლმე და იქიდან ოც-საოცხურთან კიბესე ბაკა-ბუკით ხამოიბრბენდა, რაკი დაუნახავდა ხელში ჰურს. ბავშვები ხშირად გუეინულ მალალ თოვლის გორაკსე აიტყუებდნენ ჰურით და იქ განახურებდნენ, თითქოს უნდოდთ სოფლისთვის ეთქვათ—მემოგვსედეთ—რა კალმით დახატული ღამასი ხარი გუეავსო.

მუკვალა ხარი ჭკვიანი და კეთილიც იყო: არას დროს არ ერხოდა არც ერთ ხარს. ტუიდან ან საიდანსმე შორიდან რომ დაბრუნდებოდა, მოუახლოვდებოდა თუ არა ხახლს, იმ საათში ბღაუილს ასტყხდა. აღბად ეს ან სიხარულის ნიშანი იყო, რომ შინ მშვიდობით დაბრუნდა, ან და საღამს უძღვნიდა თავის ხახლში დარჩენილ ამხანაგ ხარებს.

ერთ ზამთარს, როდესაც მკვებლა სხვა საქონელთან ერთად წელიდან დაბრუნდა და ბოსელში შევიდა, სღვეზე ფეხი დაუცურდა, წაიქცა და უკანა მარცხენა ფეხი მოიტყვნა. ასწაურმა ნიკომ მაშინვე სოლომანთან აფრინა მოჯამაგირე. სოლომანი, ხანში შესული კლესი, კარშეძო სოფლებში ცნობილი იყო, როგორც საქონლის კარგი ექიმი. საქონელი კი არა, ბევრი ხელ-მოტყხილი და ფეხ-ნაღრბობი ქალი და კაციც მოურჩენია. ერთი სიტყვით—სოლომანი ერთგვარი დოსტაქარი იყო. სოლომანი მაშინვე ჩამოვიდა, შეუკრა ხარს ფეხი, მაგრამ როგორღაც იმედი არა ჰქონდა მისი მორჩენისა. ერთი თვე უხვევდა ფეხს, მაგრამ არ იქნა—არა ემკვებლა-რა.

რაკი აღარა რჩებოდა, ასწაურმა ნიკომ გადასწვეიტა საკლავად გაევიდნა. ეასაბი მუშტრები ათ თუმნან ხარში ორ თუმანსე მტეს არ ამღვედნენ: აღბად იმიტომ, რომ ფიქრობდნენ, თუ სად წაიფანონ ფეხ-მოტყხილი ხარი, რომელ ბასარსე გაეიდონ—ცხინვალში თუ გორში, რომელნიც ოცოცი ვერსით არიან მოძორებულნი.

— არა, არ გაუვიდი, დეე ჩემ სახლში უსულადოდ მოკვდეს და ორ თუმნად-კი არ მივცემო, — ფიქრობდა ნიკო და აი ამ დროს უფროს შვილ კიორგისგან წერილი მოხდის: ძვირფასო დედა და მამა! კიმნასიაში სწავლის ფულს მისოვენ; თუ ამ თვის ბოლომდე არ შევიტანე, გაკვეთილებზე აღარ შემოდებენ და მოვცდები, ვეღარ გადავალ მეოთხე კლასშიო.

— ადამიანო, ნინო! რომ შეუბნები, ნუ გაუვიდით ხარსო—მორჩებაო, აბა მამ საიდან რა მიუაწოდით იმ ბავშვს? აი, წაიკითხე კიორგის წერილი, — უთხრა ნიკომ ცოლს და მიაწოდა წერილი.

ზოოლოგიურ

გაღვი.

შვენიერი, თბილი, მზიანი
დღე იყო. ზარისის სო-
ლოგოიურ ბაღში ერთ ცა-
რიელ, მუდრო კუნჭულ-
ში სკამზე მარტო-მარტო
იჯდა ერთი კაცი. ის და-
ღობებული იყო. მავკურე-
მან, მოკვითალო სახეზე,
გამობურთულ ლოკებსე,
წვრილ, ირიბად ჩამსხდარ

თვალეებსე და ზაწია თხელ წვერ-უღუბაშებსე ეტეობოდა, რომ
ეს კაცი ციე ჩრდილოეთიდან იყო.

ცოტა ხნის შემდეგ მოვიდა კიდევ ორი კაცი და იმავე
სკამზე ჩამოსხდნენ. ერთი—ფრანგი იყო, მეორე-კი—არაბი,
შავი სახისა, თეთრი ხალათით შემოსილი, როგორსაც არა-
ბები ატარებენ. ახალ-მოსულებმა დაიწვეს არაბულ ენაზე სა-
უბარი.

გაიგონა თუ არა უცნობმა უცხო ენა, ფიქრებისაგან გა-
მოერკვა, თუმცა ფრანგული არ ესერსებოდა, დამტვრეულად
მაინც მიმართა მეზობელს:

— რა ძორს წამოსულა თავის სამშობლოდან ეს არაბი;
ნუ თუ მოწვენილი არ არის აქ?

— დიად, ძალიან დარდობს და იგონებს თავის სამკზავუ-
რო კარავს, თავის ზაღმის ტყეს, თავის გრძელ მკზავრობას

უდაბნოებში, და აი ამიტომაც მოვიდა აქ სოლოლოკების მოსახლეობის
ში, რომ ნახოს თავის ქვეყნის ცხოველები.

— დიად, დიად, — სთქვა უცნობმა, — მე შესძინ იმის გუ-
ლის ზახუსი; მეც შორი ქვეყნიდან ვარ და სწორედ ამისათ-
ვის მოვედი აქ. როგორ ამიტოვდა გული სინარულით, რო-
ცა ჩრდილოეთის ირემი დაუინახე!

— ლაპლანდიელი *) ბრძანდებით? — ჰკითხა ფრანკმა.

— დიად, ლაპლანდიელი კახლავართ.

ფრანკმა გადასცა თავისი საუბარი ლაპლანდიელთან არასს,
და ორთავემ, ლაპლანდიელმა და არაბმა, თანაგრძნობით და-
უწყეს ერთმანეთს ცქერა. მოუხდათ ლაპარაკი ერთმანეთთან,
მაგრამ ლაპლანდიელმა არ იცოდა არაბული ენა; არაბი კი-
დეც, თავის მშობლიურ ენას ვარდა, სხვა ენაზე არ ლაპარა-
კობდა. მაშინ ფრანკი დაესმარა. ორივე ელაპარაკებოდა ფრანკს,
და ფრანკიც იმათვე უამბობდა მათ ნაღაპარაკებს.

*) ლაპლანდია — ქვეყანა ჩრდილოეთში, სადაც თოვლი მხოლოდ
ორი-სამი თვით დნება; დანარჩენი დრო სულ თოვლი ძვეს და ყინვაა.

— ჩრდილოეთის ირემი ბევრ რამეში ჰგავს ჩვეულებრივ ირემს, მაგრამ უფრო სქელი და მძლავრია; ჩლიქებიც უფრო განიერი აქვს. რა ჰგვინაურად გამოიყურება მისი ასრინი თვალები. რა ღამასია მისი მშვენიერ-ტოტებიანი რქები. ოთხი წლისა უკვე ათავეებს სრდას; შემდეგ ხედავს და ახვეწს მუძობას, — უძამობდა ღაზღანდიელი.

— ჩემი აქლემი მუგარის ჯიშისა! — შეჰყვირა აზბბმა, — უნდა ნახო იმისი ზაწია, წერილი თავი, ძაღვი, მოეღვარე თვალები! ქურციკივით ღამასი უფრები აქვს ჭ კისერი — სირაქლემასავით მოქნილი. რა მსუბუქად დარბის! ზატარობისას ჩვენთან კარავში ცხოვრობს და ჩვენ ბავშვებთან თამაშობს; რაი წლის რომ ეახლება — მორჩილებასა და მრომას ვახვეთ.

— ცხენები არა გვევდეს, — ამბობდა ლაპლანდიელმა — ირემი რომ არ გვევდეს, ვინ ატარებდა ჩვენ ძარხილებს თოვლში და გაეინულ ტბებზე.

— ცხენს სად შეუძლია იაროს ჩვენ უდაბნოებში, სადაც არ არის არც ბაღასი, არც წყალი, — წარმოისთქვა არაბმა; — აქლემი-კი თავისუფლად მოგსაურობს იქ, რადგანაც შეუძლია დიდხანს მოითმინოს შიშხილიც და წუწურვილიც. შეუძლია სუთი დღე დარჩეს უსძელი. გამსმარი ნარ-გელიანი ბუჩქნარის ოდნავ მწკანით შეუოთლილი ტოტები საქმობა მისთვის საჭმელად მკსაურობის დროს. ღმერთი დიდებულია და მწეალობელი! მან სწორედ უდაბნოს მცხოვრებთათვის გაასინა აქლემი.

— ცივი ქვეყნებისათვის-კი ჩრდილოეთის ირემი, — სთქვა სწრაფად ლაპლანდიელმა — ირემი ჰოულობს თავისთვის სასწრაფოს უნაყოფო, თოვლით დაფენილ მიწაზე, — იქ, სადაც არც ერთ სხვა ცხოველს არ შეუძლია გაძლება. გაქექს ხოლმე ხლიქებით თოვლს და თოვლ-ქვეშ ჰოულობს თხელ მოთეთრო საკას; ეს ხავსი თითქოს განკებ იზრდება ამ ჩრდილოეთში მცხოვრებ ადამიანის ამხანაგისათვის, — სწორედ იმ დროს, როდესაც სხვა მცენარე უკვე ჯღარ მოიპოება.

— რა სათნო და აზრიანია მუკარი! — შეჰქუიდა არაბმა: — უბრძანებ თუ არა — მაშინვე დაწვება გულით მიწაზე, ტვირთისათვის. მთელი დღე დაუბძელად დგას ერთ ადგილას, სადაც ჰატრანი დააყენებს. მხოლოდ ერთი ანიძნე, და გარბის სირაქლემზე უფრო სწრაფად. მართალია — უბრძლო აქლემის შედარება-კი არ შეიძლება მუკართან, მაგრამ ისიც სასარგებლოა: აქლემს გადააქ-გადმოაქვს ეველა საქონელი, რომელთაც სცვლიან ერთმანეთ შორის დიდ უდაბნოს გარშემო მცხოვრები ხალხები.

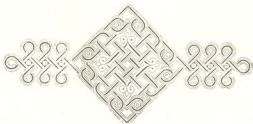
— ჩვენი ჩრდილოეთის ირემი განა ნაკლები ძმრობელი და სასრიანია აქლემსე? ელვის უმაღლესად გადაუყვართ გაუი-

ნულ უძველესელ მანძილზე, მდინარეებზე და ტბებზე; რა სიფრთხილით ეძება მთებიდან. განა ირმის რძესე უფრო ნოკიერი და კემრიელი არის რძე? მთელი საფსული ლაზლანდიელის ჩვეულებრივი საჭმელი — ირმის რძეა, უძი ან ადუღებული; რმისაგან დედაკაცები ეველს აკეთებენ. სამთარმი რძეს აეინებენ არეის სის კასრებში, სჭრიან ნაჭრებად და სჭამენ.

— დიდ არს უვალი, — სთქვა ლაზლანდიელმა, — ეველას მინიჭა, რაც საჭიროა. მან ვახინა ირეში თოვლიან ლაზლანდიამი, აქლემი-კი ქვიშიან უდაბნოში.

კიდევ დიდხანს ლაზარაკობდნენ არაბი და ლაზლანდიელი ცხოველების შესახებ, რომლებიც ისე საუვარელი იუენენ მათთვის და ისე შორს იუენენ ასლა.

წერილები რედაქციის მიმართ.

ქრისტე აღსდგა! ულოცავთ მუიროვან რედაქციას და მკითხველებს ბედნიერ დღეს.

ვახტანგ ნეიშანი და ლენო ნეიშანი.

რედაქცია სულითა და გულით ულოცავს ვახტანგ და ლენოს კახელილ დღესასწაულს და მოლოცვისათვის მადლობას უძღვნის.

ქ-ნო რედაქტორო!

მე ჩიტები მეცოდება და მიუვარს. ხეშს ზატარა დას ცაბუსაც უევარს და გთხოვთ ჩაკვეწროთ ჩიტების მეგობართა სიაში.

ექვსი წლის კაკი წულუკიძე და ცაბუ წულუკიძე.

ქ-ნო რედაქტორო!

გთხოვთ ჩვენს ჩაკვეწროთ ფრინველთა დამცველ სახოკადობის წევრებად. ზირობას უდგეთ, რომ ჩვენ მოვალეობას ზირ-ნათლად აუხარულებთ.

თბილისის სათავად-აზნაურო ვიჰნაზიის შესამე პარ. ვანყოფილების მოწაფეები შალვა ინაშვილი და ელიზბარ პოლუმორდინოვი.

ქართული
ზოგრაფიკა

შ ა რ ა ლ ე ბ ი .

(წარმოდგენილი პ. ნიორაძის მიერ.)

I

მუშა ცხოველის სახელი
ორჯერ სედი-სედ ისმარე,
ზირუელად ბოლო დააკელ,
ერთად მისუდი, გაისარე!

II

ერთი—სასმელ წებლს იძლევა,
მეორე—საჭმელს უხნდება;
ორთაუ—ერთად ციებას ჭმობს,
იმითი კაცი ფუჭდება.

საქართველოს
წიგნების კავშირი

რ ე ბ უ ს ი

(წარმოდგენილი შ. ჩაგუნავას-მიერ).

ს

გ

მ

20

ნ

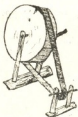
ს

ა

”

მ

მ
ფ

’

ძ

”

თბილისი

ნ

კავშირი

2”

მე-7 № 31 მოთავსებულ რედაქციის ალსნა;

როგორც ტექ იყო, იმისთანა მდგომარეობაშია.

რედაქტორი: ნინო ნაკაშიძე. გამომცემელი: თ. ბ. ი. თუმანიშვილი

„ნაკადული“-ს რედაქციაში

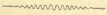

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

და

წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღასიაში იუიდება
შემდეგი წიგნები:

- 1) **ტომის თავგადასავალი**,—თბზ. მარკ ტვენისა, თარგმ.
გრ. ყიფშიძისა, ფასი 50 კ.
- 2) **რას გვამბობს ოთახი**,—თბზ. ავენაროუსისა, თარგმ.
გ. ჯაფარიძისა, ფასი 20 კ.
- 3) **დასურათებული ასაწყობი ანბანი**,—ფასი 1 მ. 20 კ.
- 4) **სკრუჯი და მარლეი**,—საშობაო მოთხრობა, ჩარლზ
დიკენსისა, თარგმანი ნინო ნაკაშიძისა, ფასი 25 კ.
- 5) **დასურათებული საყმაწვილო მოთხრობები** პ. კ. ან-
დერსენისა, ერ. სეტ. ტომპსონისა, გ. ინსაინისა
და რ. კიპლინგისა, ფასი 30 კ.
- 6) **ბავშვობა და სიყრმე**,—მოთხრობა ლევ ტოლსტო-
ისა, თარგმ. ნინო ნაკაშიძისა, ფასი 60 კ.
- 7) **ორი მხატვარი**,—თარგმანი დ. ავალიანისა, ფასი 15 კ.
- 8) **სამშობლო ბუნების სარკე**, დასურათებული საყმა-
წვილო მოთხრობები, —ივანე ელიაშვილისა, ფასი. 30 კ.
- 9) **შობა**, მოთხრობა გურიის ცხოვრებიდან, — ნინო ნა-
კაშიძისა, ფასი 5 კ.
- 10) **ახალგაზრდა მეფის სიზმარი და დევი—ეგოისტი**,
ორი მოთხრობა ოსკარ უაილდისა, თარგმ. ივ.
მაჭავარიანისა, ფასი 5 კ.
- 11) **დათო**, — ირ. ევდოშვილისა, დიდების მამიებელი,
თარგმ ალ. შანშიაშვილისა, ფასი 5 კ.
- 12) **მოთხრობები**,—ლაგერლედისა და სხვა უცხო მწერ-
ლებისა 5 კ.
- 13) **იგავ-არაკნი**, — 125 დასურათებული, პატარა მო-
თხრობა, ავტორის სურათით, ალ. მირიანაშვილი-
სა, ფასი. 75 კ.
- 14) **ბიძია თომას ჯოხი**,—რომანი ბიჩერ-სტოუსი ზანგ-
თა განთავისუფლების დროისა, სურათებითა და
ბიოგრაფიით, თარგმანი მ. კლიმიაშვილისა . . . 1 მ. 25 კ.

152

1914 წ. მიიღება ხელის მოწერა

დასურათებულ საყმაწვილო ჟურნალ „ნაკადული“

„ნაკადული“

← წელიწადი მათი →

ჟურნალი გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ არჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით; წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემა:

24 წიგნი „ნაკადულისა“ მცირე წლოვანთათვის. **12** წიგნი „ნაკადულისა“ მოზრდილთათვის.

36 სურათს ნაკადულის I-ლ გვერდზე.

საჩუქრად 1914 წ. ორივე გამოცემის წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემა წიგნი: „მიწის ძვრა და ცეცხლის მფრქვეველი მათები“ (მრავალა სურათებით) გიორგი ანთელიძისა.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—**5** მ. ნახევარ წლით—**3** მან., ცალკე-ცალკე მცირე წლოვანთათვის **24** წიგნი—**3** მან., მოზრდილთათვის **12** წიგნი—**3** მან. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

საზღვარ გარედა: ერთი წლით **7** მ ნახევარი წლით **4** მ. ესთხოვთ ხელის მომწერლებს თუ ჟურნალი „ნაკადული“ არ მისდით, ერთი თვის განმავლობაში გვაცნობონ და აღრესის გამოცვლა დროზე შეგვატყობინონ.

ხელის მოწერა შეიძლება

ტფილისში — „ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბალაშვილის სახლი, გოლოვინის პროსპ. № 8. Редакция „Накадули“, Головинский пр. № 8, შემოსასვლელი დავითის ქუჩიდან № 2. და წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებების წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქუჩა. **ქუთაისში**—ისიდორე კვიციანიძესთან, მ. ყაუხჩიშვილთან და თ. შთავრიშვილთან. **სამტრედიისში**—ვლ. ნაცვალაძესთან. — **შოთში** — თეოფილე კანდელაკთან. **ბათუმში**—ქნ. სოფიო ნაკაშიძესთან, ტროფიმ ინასარიძესთან ფოსტაში, და ანასტასია ლომინაძესთან. **ოზურგეთში** რ. ლანჩხუთში—ლეო იშნაძესთან. **თელავში**—ვასო პაატაშვილთან. **ახალციხეში**—კონსტანტინე გვარამაძესთან. **ბაქოში**—ვასილ ახვლედიანთან, ნინო გელაშვილთან და ივანე ელიაშვილთან. **გორში**—ნინო ლომოურთან და ქეთევან ჯავახიშვილთან. **სოხუმში**—ქნ. მარიამ ანჩაბაძესთან. **ქიათურაში**—ივანე გომელაურთან. **განჯაში**—ბ. ამბოქაძესთან. **ერევანში**—კ. ოდიშარიასთან. **სიღნაღში**—ნ. ახმეტელაშვილთან. **ყარსში**—ივ. საათაშვილთან. **აღმქსან ზროპოლში**—ს. შატბერაშვილთან. **ნახიჩევანში**—სამსონ მარჯანიშვილთან. **ბონში**—მ. ი. ქავჭანიძესთან. **რაკაში**.—მასწავლებ. ილია გოგიასთან.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე.

გამომცემელი თავ. პავლე იოსების-ძე თუშანიშვილი

